

2. Молдован О. О. Реформи системи державних фінансів України: перші результати та подальші перспективи / О. О. Молдован, О. В. Шевченко, О. А. Єгорова; за ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2011. – 88 с.

3. Сіренко Н. М. Бюджетно-податкове стимулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки / Н. Сіренко, О. Мельник // Економіст. – 2013. – № 4. – С. 28–32.

4. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки : стратегія від 08.02.2017 р. № 142-р [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України. – 2017. – Режим доступу: <https://goo.gl/UNmGCS>

УДК 336.77.067.21

ЗАСТОСУВАННЯ ОВЕРДРАФТУ В УКРАЇНІ

*Бурковська А. В., кандидат економічних наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет*

Неефективність фінансового управління у вітчизняних сільськогосподарських підприємствах призводить до недостатньої кількості власних фінансових ресурсів та постійного пошуку джерел фінансування. Одержання ж українськими сільськогосподарськими підприємствами звичайного кредиту в комерційних банках пов'язано з певними перепонами (нерентабельність, наявність високих ризиків галузі, відсутність ліквідної застави, складності оформлення).

За необхідності швидкого і безпроблемного залучення додаткових грошових ресурсів вітчизняні підприємства користуються банківською послугою – овердрафтом.

Овердрафт є різновидом контокорентного кредиту, це вид короткострокового кредитування банківською установою свого надійного клієнта, навіть за умов наявності від'ємного сальдо на рахунок такого клієнта. Мета овердрафту – швидко надати клієнту необхідні для нього грошові ресурси для оперативного здійснення оплати платіжних документів.

Банківська установа може відкрити клієнту позичковий рахунок, з якого оплачуються розрахункові документи. До банківської установи підприємство-позичальник подає платіжне доручення на повну суму платежу. При цьому комерційний банк за рахунок власних грошових ресурсів збільшує необхідну суму, якої не вистачає клієнту, і автоматично її йому перераховує. Слід вказати, що сума овердрафту не може перевищувати ліміт, встановлений договором овердрафту, укладеним у письмовій формі. Крім того, в договорі овердрафту слід зазначити умови його використання, процентну ставку і відповідальність за порушення термінів за зобов'язаннями.

Банківські установи надають овердрафт своїм клієнтам – юридичним особам, яких можна умовно поділити на дві групи:

- 1) клієнти, які відповідають вимогам, обслуговуються протягом певного часу в банку та мають стабільне фінансове становище;
- 2) клієнти, які недавно почали обслуговуватись у банку або мають нестабільне фінансове становище [1].

Овердрафт, що надається цим групам клієнтів, може поділятися за видами. Перша група клієнтів може одержувати такі види овердрафту:

- класичний (стандартний);
- авансовий (кошти на розрахунково-касове обслуговування);
- інкасаційний (грошова виручка, що інкасується, становить не менше 75% оборотів за кредитом поточного рахунка, у тому числі виручка, яку на поточний рахунок здав сам клієнт) [1].

Друга ж група клієнтів може одержувати овердрафти таких видів:

- технічний (під оформлені на рахунок позичальника платежі);
- заставний або іпотечний (до 50% від обсягу середньомісячних надходжень та до 90% - під заставу майнових прав на банківський депозит) [1].

Клієнт банківської установи зобов'язаний погасити суму позики у термін та в порядку, встановленому в договорі овердрафту, та, звичайно ж, сплатити відсотки. Процентна ставка встановлюється банківською установою індивідуально, враховуючи ступінь «ризикованості» клієнта, обсяг оборотів і строків овердрафта [2].

Говорячи про процентну ставку за овердрафтом, слід вказати, що банківська установа встановлює вищу (ніж за звичайним кредитним договором) ставку. Так, нефінансові корпорації України за овердрафт у грудні 2014 р. у гривнях сплачували 19,1%, у доларах США – 9,3%, у євро – 2,6%, а у грудні 2015 р. – 26,1%, 3,4% та 2,3% відповідно [3]. У грудні ж 2016 р. резиденти України за овердрафт сплачували середньозважену ставку в річному обчисленні у розмірі 23,9%, у тому числі в національній валюті – 24,0% та 7,1% - в іноземній [4].

Слід зазначити, що у розрізі регіонів країни у цей період найвищою (30,7%) була ставка у Донецькій області та на Луганщині (29,4%), а найнижчою (22,4%) – на Херсонщині [4]. В Миколаївській області процентна ставка за овердрафтом у грудні 2016 р. становила 24,7% [4].

У випадку несвоєчасного повернення суми овердрафту клієнт отримує штрафні санкції від банківської установи: збільшення процентної ставки (за користування грошовими ресурсами понад установлений термін) та пеню (за прострочення).

Отже, маючи ряд переваг і певні недоліки, застосування овердрафту як досить потужного і зручного інструменту поточного фінансування господарської діяльності, надає вітчизняним підприємствам в конкурентних умовах можливість безперебійного функціонування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васильченко Л. Овердрафт: особливості його застосування й обліку / Л. Васильченко // Фінансовий контроль. — 2016. — №11(130). — С. 7-11.

2. Бурковська А. В. Овердрафт як вид кредитування сільськогосподарських підприємств / А. В. Бурковська, К. В. Куракова // Економічний форум. — 2015. — №1. — С.188-193.

3. Національний банк України — Статистичний випуск. Процентні ставки. Грудень 2015. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=66235>.

4. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=278434158&cat_id=44578#1.

УДК: 338.43:005.35

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНОГО СЕКТОРА

*Лункіна Т. І., кандидат економічних наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет*

Постановка проблеми. Для підвищення рівня конкурентоспроможності економіки Україні необхідно здійснити перехід від екстенсивного використання земельних і людських ресурсів до інтенсивного використання за рахунок соціально орієнтованої економіки. Механізм реалізації такого підходу, певною мірою полягає у формованні соціальної відповідальності у майбутніх фахівців аграрного сектора.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням формування соціальної відповідальності приділена увага досить великої кількості публікацій як вітчизняних та іноземних науковців, а саме: Л. А. Барановської, С. В. Барабліної, Є. Г. Книша, О. Козловець, І. Д. Кочетова, А. А. Лаврова, І. Левтун, Я. Лопеза, Л. Л. Мехрішвілі, Н. Р. Степанова, О. Хворостиної, О. С. Шевчук, С. П. Шевчук та інших. Проте дуже мало публікацій, що стосуються формуванню соціальної відповідальності у майбутніх фахівців аграрного сектора.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах постала нагальна потреба змінити бачення ефективності господарювання з обов'язковим поєднанням відповідальності перед суспільством. Нині потрібні широко досвідчені професіонали, які, відповідно до міжнародних стандартів, здатні конкурувати на ринку праці та прогнозувати свої результати без шкідливого впливу на навколишнє середовище і суспільство. Підвищення обізнаності щодо соціальної відповідальності у ВНЗ України можливе лише завдяки інтенсифікації освітнього процесу відповідно до нової морально-етичної парадигми освіти, яка базується на загальних закономірностях міжнародних ділових етичних відносин і досвіді світової бізнес освіти з урахуванням ментальності та особливостей діяльності.

Здобувачами вищої освіти аграрних ВНЗ є переважна більшість осіб з сільської місцевості, а саме понад 70-80%, що повинно знайти відображення